

Samen Gouda

Een Goudse visie op integratie

1 Inleiding: waarom een Goudse visie op integratie?

Toen na de zomer van 2016 de huidige Goudse coalitie werd gevormd, is bewust ervoor gekozen om het onderwerp ‘integratie’ op de agenda te zetten. In Nederland en ook in Gouda, worden de integratie, de omgang tussen de verschillende groepen in de samenleving en discriminatie als problematisch ervaren. In de uitwerking van het actieprogramma is daarom aangegeven dat het college voornemens is om voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 een compact visiedocument op het terrein van integratie te presenteren. Voorheen stond dit onderwerp minder specifiek op de agenda vanuit de gedachte dat integratie binnen de verschillende beleidsdomeinen als integraal onderdeel meegenomen werd in de beleidsvorming en – uitvoering. De reden voor het huidige college om het onderwerp wel expliciet te benoemen, is gelegen in de constatering dat de integratie van verschillende bevolkingsgroepen in de (Goudse) samenleving niet altijd vanzelf goed gaat. En dat het goed is om hier meer aandacht aan te besteden met het oog op de gewenste maatschappelijke ontwikkeling van de stad in de komende decennia.

Tegelijkertijd is er het besef dat het bevorderen van integratie niet door een gemeente kan worden ‘uitgerold’ over de stad. Het is bij uitstek een onderwerp dat afhankelijk is van de inwoners en van het maatschappelijk middenveld. En daarom een onderwerp waarbij de gemeente goed na moet denken over de eigen rol. Ook door politieke partijen wordt er verschillend gedacht over de rol die de gemeente op zich zou moeten nemen rond het bevorderen van integratie en het tegengaan van discriminatie, zo bleek bij een gesprek met de raad in het voorjaar van 2017. Het college heeft bij de benadering van dit onderwerp daarom gekozen voor een procesmatige aanpak, waarbij zoveel mogelijk inwoners en organisaties in de stad zijn betrokken. Deze aanpak heeft geresulteerd in de organisatie van een conferentie, waarbij een flink aantal organisaties betrokken is geweest, zowel in de opzet als in de uitvoering. Deze betrokken inwoners en vertegenwoordigers van organisaties hebben ook meegedacht bij de totstandkoming van het voorliggende visiedocument.

Door gesprekken en discussie, onder andere tijdens de conferentie ‘Samen Gouda’ op 14 november, is breed besproken hoe er naar het onderwerp wordt gekeken en waar behoefte aan is. Ter illustratie en inspiratie leest u, in rood omrande tekstkaders in dit document, een aantal citaten die tijdens de conferentie gehoord zijn. Ook staan er enkele foto’s van de conferentie in het document.

*“Participeer, doe mee,
trek je niet terug, blijf wie
je bent, niet de afkomst
maar de toekomst telt in
de Goudse samenleving”*

Ondanks dat het huidige college niet erg lang de tijd had om nieuwe omvangrijke thema’s op te pakken, is de ambitie om met een visie op integratie te komen vastgehouden. Want, zoals verderop in dit document zal blijken, wordt van de lokale overheid verwacht dat zij een ‘verhaal’ kan vertellen, dat duidelijk maakt waar de stad en de gemeente voor staat. Een verhaal dat kaders en richting geeft aan de maatschappelijke discussie en de manier waarop we met elkaar samenleven. Daarom is deze visie geschreven, voortbouwend op de mooie historische traditie die in onze mooie stad voorhanden is.

Het is verder van belang om aan te geven dat ‘integratie’ in dit document gezien moet worden in de breedste zin van het woord; het betreft inwoners met een verschillende culturele achtergrond, religie, levensbeschouwing, lichamelijke of geestelijke beperking, leeftijd, gender en geaardheid. Daarmee is het een onderwerp dat elke Gouwenaar aangaat.

In dit visiedocument wordt eerst de Goudse context beschreven. Vervolgens wordt ingegaan op de aanpak van het afgelopen jaar om te komen tot deze visie. Na een weergave van het gehanteerde denkkader, wordt vervolgens overgegaan tot het beschrijven van de visie op integratie. Om tot slot een aantal taakvelden te benoemen dat door een volgende gemeenteraad en een volgend college als vertrekpunt genomen kan worden voor het formuleren van concrete ambities, doelstellingen en activiteiten. Het is vervolgens aan de stad, de nieuwe raad en het nieuwe college hiermee verder aan de slag te gaan. Hierbij moet overigens wel goed gekeken worden naar de benodigde ambtelijke capaciteit en financiële middelen en ook rekening worden gehouden met de benodigde inzet van inwoners, vrijwilligers en organisaties.

2 De context: wat is de situatie?

Integratie (en migratie) en de manier van samenleven staan al enkele jaren op de lijst van maatschappelijke thema's die in Nederland spelen, zo blijkt uit SCP rapportages¹. Aandachtspunten hierbij zijn maatschappelijke verharding en verruwing, intolerantie, onverdraagzaamheid en discriminatie. Ook in Gouda speelt dit. Zo was 20,5% van de Goudse inwoners bij de Goudse enquête in 2015 het (deels) oneens met de stelling dat cultuurverschillen in de buurt geen problemen geven en was 21,2% van de inwoners het (deels) oneens met de stelling dat men elkaar goed kent in de buurt.² En in Gouda zijn de afgelopen jaren discussies gevoerd over de mogelijke komst van een grote moskee of een Asielzoekerscentrum naar de PWA kazerne, waarbij de maatschappelijke spanning rondom dit onderwerp voelbaar was.

De integratie van nieuwkomers in de samenleving is een forse opgave voor de komende periode. In een publicatie van de WRR (Geen tijd te verliezen; van opvang naar integratie van asielmigranten³) werd eind 2015 gewezen op de ongunstige arbeidsmarktpositie van asielmigranten en op de risico's van een gebrekkige integratie van deze groep. De WRR houdt een pleidooi voor een sterkere rol voor de gemeenten en om zo snel mogelijk en parallel te werken aan het verbeteren van taal, huisvesting, opleiding en het zoeken naar arbeid. Ook in Gouda ligt een uitdaging op dit gebied voor de asielmigranten die we opvangen in onze stad.

Daarnaast wijzen landelijke cijfers uit dat de positie van LHBT'ers kwetsbaar is. Zij zijn vaker slachtoffer van geweld en van een misdrijf dan hetero's en zij hebben door negatieve reacties vaker te maken met psychische klachten, eenzaamheid en zelfmoordpogingen.⁴ Ook mensen met een beperking lopen tegen ongelijke kansen aan op het gebied van werk, onderwijs, vervoer, sport en vrijetijdsbesteding.⁵ Daarom is in juli 2016 het VN-verdrag Handicap geratificeerd, waaraan de gemeente Gouda verdere invulling heeft gegeven om dit verdrag te kunnen implementeren.

Uit het CBS rapport over integratie uit 2016 blijkt dat er nog steeds flinke achterstanden zijn bij onder andere Nederlanders met een Marokkaanse afkomst, met betrekking tot hun positie in onder andere het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Leerlingen van Marokkaanse afkomst hebben op de basisschool een taalachterstand en deze groep bezoekt minder vaak het hoger onderwijs. Ook behoren personen met een niet-westerse achtergrond minder vaak tot de werkzame beroepsbevolking dan personen uit de EU of met een Nederlandse achtergrond en ontvangen zij

¹ https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2016/Integratie_in_zicht

² <https://gouda.incijfers.nl/>

³ <https://www.wrr.nl/publicaties/persberichten/2015/12/16/geen-tijd-te-verliezen-van-opvang-naar-integratie-van-asielmigranten>

⁴ [https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Infographic-feiten-cijfers-lhbt%20\[Mov-13351214-1.2\].pdf](https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Infographic-feiten-cijfers-lhbt%20[Mov-13351214-1.2].pdf)

⁵ Raadsmemo VN-verdrag Handicap 2016

vaker een (bijstands)uitkering. Kijkend naar de ontwikkeling van de bevolking, ziet het CBS dat mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond het minst vaak huwen met iemand met een andere achtergrond. Ze trouwen vooral met een partner van gelijke herkomst. Hierbij kan het gaan om een partner van gelijke herkomst die al in Nederland woonde, of een partner die naar Nederland migreert. Tot slot speelt ook op het gebied van overlast en criminaliteit etniciteit een rol. Gouwenaars van Marokkaanse afkomst komen in deze statistieken het meest voor. Tegen deze problematiek wordt gericht opgetreden, onder andere bij de aanpak van de Top60 en sinds kort ook in de ‘ondermijningsaanpak’ (bijvoorbeeld in de familieaanpak), met als doel om criminele patronen te doorbreken.

Gelukkig zijn er ook positieve ontwikkelingen zichtbaar. Zo daalt de (jeugd)criminaliteit onder Marokkaans-Nederlandse Gouwenaars en spreekt uit de recent verschenen SCP publicatie ‘De sociale staat van Nederland 2017’

*“De beste manier om
erachter te komen of je
iemand kan vertrouwen,
is door hem te
vertrouwen”*

een positief beeld over hoe mensen naar elkaar kijken. Uit dit rapport, waarin het SCP op de afgelopen 25 jaar terugblikt, blijkt namelijk dat Nederlanders anno 2017 positiever over migranten zijn dan aan het begin van de jaren negentig. Vond in 1994 nog 49% van de Nederlanders dat er te veel mensen ‘van een andere nationaliteit’ in Nederland wonen, in 2017 is dat gedaald tot 31%. Ook voor LHBT’ers zijn er positieve ontwikkelingen te zien. Zo zijn Nederlanders positiever over LHBT’ers ten opzichte van 9 jaar geleden gaan denken⁶ en meer specifiek voor

Gouda heeft Gouda Roze meerdere stappen gezet om de zichtbaarheid in Gouda te vergroten. Gouda heeft sinds 2016 een ‘diversiteitspad’, dat staat voor acceptatie en tolerantie van LHBT’ers en in 2018 vindt het Roze Jaar en de landelijke Roze Zaterdag plaats in Gouda, met tal van activiteiten.

3 Hoe zijn we gekomen tot deze visie?

In het voorjaar van 2017 heeft wethouder Van Gelder een flink aantal gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties over het onderwerp integratie. Ook is toen met de gemeenteraad van gedachten gewisseld naar aanleiding van het ‘Actieplan tegengaan van discriminatie’. Tijdens deze gesprekken is het idee ontstaan om de gewenste visie op integratie niet in het Huis van de Stad te laten ontstaan, maar om tot deze visie te komen door de organisatie van een conferentie over het thema, waarbij inwoners en organisaties, die stuk voor stuk mooi en onmisbaar werk verrichten in de stad, een belangrijke rol bij de voorbereiding en uitvoering van de conferentie krijgen.

*“In Gouda werken we aan
rust en redelijkheid”*

De betrokken organisaties (Stichting 21 maart, Roze Zaterdag, Gouwe Dialoog, Stichting Doenya, Vluchtelingenwerk en de Goudse Adviesraad Sociaal Domein) hebben deze handschoen opgepakt en enthousiast meegewerkt aan de organisatie. Op de conferentie zelf hebben zij vervolgens zogeheten ‘pitches’ gehouden, net als een jongerencoach, Sasafit, de Goudse adviesraad voor mensen met een beperking (GAB), Marthaflora, Sport.Gouda, Kernkracht en de Brede School.

De conferentie had de volgende doelen:

- Bevorderen van verdraagzaamheid en verbetering van maatschappelijke verhoudingen: ‘iedereen doet er toe’;
- Bevorderen van samenwerking, netwerken en verbindingen;
- Versterken van bestaande activiteiten en zo nodig komen tot nieuwe voorstellen;

⁶ [https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Infographic-feiten-cijfers-lhbt%20\[MOV-13351214-1.2\].pdf](https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Infographic-feiten-cijfers-lhbt%20[MOV-13351214-1.2].pdf)

- ‘Input’ verkrijgen voor het visiedocument.

De centrale vragen op deze conferentie waren:

- Hoe willen we over een paar jaar samenleven in Gouda?
- Wat is daar voor nodig en welke rol kan de gemeente daarin eventueel spelen?
- Wat zijn onze zorgen als het gaat over samen leven? Wat zijn eventuele belemmeringen? Wat zijn kansen?
- En vooral: wat kunnen we zelf doen op korte termijn?
- Zijn goede omgangsvormen met elkaar te benoemen? En hoe geven we daar invulling aan met en voor de hele stad, voor en met alle inwoners. Breed gedragen!

Uitnodiging conferentie Samen Gouda

Dinsdag 14 november, 16.00 – 20.00 uur
Huis van de Stad, Burgemeester Jamesplein 1, Gouda

Samen maken we de stad! We nodigen u daarom van harte uit voor onze stadsbrede werkconferentie over integratie en samenleven in Gouda: positief, kritisch, met aandacht voor de huidige problematiek en bovenal toekomstgericht.

We bieden de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten, nieuwe inzichten op te doen, te benoemen welke punten nog aandacht behoeven in Gouda en met voorstellen te komen hoe het beter kan.

Programma:
 15.30 uur: Inloop
 16.00 uur: start en opening door burgemeester Milo Schoenmaker
 20.00 uur: afronding

Tijdens de conferentie houden vertegenwoordigers van diverse organisaties uit de stad een prikkelende 'pitch'. Vanuit onderwijs, welzijnswerk, sport en arbeidsmarkt geven zij hun visie op kansen en belemmeringen om in Gouda samen te leven. Daarna discussiëren we in kleine groepen en krijgt u alle gelegenheid om eigen ideeën en voorstellen in te brengen. Vervolgens gaan we met elkaar aan tafel om te dineren en (nieuwe) inzichten uit te wisselen. De avond wordt gezamenlijk afgesloten, onder leiding van dagvoorzitter Samira Bouchibti, met het toelichten van de oogst uit de werkgroepen.

De organisatie is in handen van de gemeente Gouda in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van diverse partijen uit de stad. Toegang is gratis.

Interesse? Meld u dan zo spoedig mogelijk aan (vol is vol!) vóór 1 november 2017 via samen@gouda.nl. Wij zien u graag!

 gemeente gouda

Tijdens de conferentie zijn er vele inhoudelijk goede en sfeervolle gesprekken gevoerd, zowel een-op-een als in groepsverband. Een van de grootste winstpunten van de conferentie is het feit dat er meer onderlinge samenwerking is ontstaan tussen de diverse organisaties en individuen, alsmede door serviceclubs, hetgeen Gouda de komende jaren nog veel goeds kan gaan brengen. Daarnaast zijn er diverse initiatieven ontstaan, zoals een spontaan samenwerkingsverband van vrijwilligers, vertegenwoordigers van het Goudse bedrijfsleven en de gemeente Gouda om te werken aan het bevorderen van sporten onder Goudse vluchtelingen of het bieden van stages en werkervaringsplekken aan Gouwenaars die het ontbreekt aan een goed netwerk. Tijdens de plenaire afsluiting van de conferentie was consensus voelbaar, waarbij het gaat om het bieden van ruimte en mogelijkheden aan ieder individu om zichzelf te zijn en ten volle te kunnen participeren in de samenleving. Ook werd, in wisselende bewoordingen, de wens uitgesproken om met een zekere mildheid te kijken naar 'de ander' en elkaar niet te snel te beoordelen.

*“Mildheid voegt
alle mensen
samen”*

Overigens is het natuurlijk niet zo dat er het afgelopen jaar alleen maar is gepraat over deze onderwerpen. Er is bijvoorbeeld in het kader van het programma 'Kracht van de Samenleving' een mooi project ontstaan, waarbij statushouders als vrijwilligers actief zijn geworden binnen een sportvereniging. Ook hebben in de zomer van 2017 maar liefst 27 organisaties uit Gouda het Taalakkoord ondertekend. Zij gaan samenwerken met als doel op termijn 2.000 mensen extra te kunnen helpen hun taalvaardigheden te verbeteren. Dergelijke projecten brengen de zaken waarover ook veel gesproken wordt, dagelijks al op een mooie manier in de praktijk.

4 Denkkader om te komen tot de Goudse visie op integratie

Zoals hierboven werd gesteld, was een van de uitkomsten van de conferentie de behoefte om echt met elkaar in gesprek te gaan en elkaar met een zekere 'mildheid' te benaderen in Gouda. Dit was wellicht een reactie op de verruwing die, ook op de (sociale) media, zichtbaar is in Nederland. Mensen met een kort lontje reageren scherp op elkaar en trekken veel aandacht naar zich toe. De uitersten op het spectrum hebben namelijk vaak de luidste stemmen, wat de indruk geeft van een gepolariseerde samenleving. Hoe kun je als stad, of als gemeente je verhouden tot deze gevoelde polarisatie?

*"Samen leven,
Elkaar opzoeken,
Samen doen"*

Aan de ene kant van het spectrum zijn de zogeheten 'cultuurabsolutisten' zichtbaar. Representanten van deze zienswijze zijn van mening dat er niets mag veranderen aan onze cultuur en identiteit, dat nieuwkomers zich dienen aan te passen en assimileren. Aan de andere kant van het spectrum zijn er de zogenoemde 'cultuurrelativisten'. Representanten hiervan geven aan dat er in de samenleving ruimte moet zijn om binnen de eigen cultuur een eigen levenswijze vorm te geven, men vindt dat er veel 'moet kunnen' en duldt geen kritiek op diversiteit of bijvoorbeeld de (beleving van de) islam. Zoals bij meerdere gepolariseerde debatten merkbaar is, zijn beide 'tegenpolen' geneigd zich te wentelen in het eigen gelijk.

Tussen deze tegenpolen zit echter een grote middengroep die van goede wil en tolerant is, maar zich wel ongemakkelijk voelt over de manier waarop we in Nederland met elkaar omgaan, ongerust is, zich soms welhaast gedwongen ziet een kant te kiezen en verlangt naar een rust en redelijkheid.⁷ In het boekje 'Polarisatie. Inzicht in de dynamiek van het wij-zij denken' van filosoof Bart Brandsma wordt een pleidooi gehouden voor een bepaalde werkwijze vanuit de overheid in het omgaan met polarisatie. De positie voor de overheid is volgens Brandsma om bovenal in 'het midden' te gaan staan,

vanuit een luisterende en actieve houding en met oog voor alle invalshoeken (dus ook met oog voor de uitersten). En om vervolgens te werk te gaan vanuit een visie met een verhaal dat verbindt, rust brengt en mild van toon is. Waarbij de overheid ook in contact is met groepen die afwijken van de "middengroep", ze aanspreekt en uitdaagt om hun blik te verruimen.

⁷ https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2016/Integratie_in_zicht

De oproep van Brandsma sluit aan bij de ‘pluralistische’ manier van kijken. In deze context betekent het pluralisme dat men een middenpositie inneemt tussen het absolutisme en het relativisme, gericht op het werken aan een inclusieve samenleving waar ieder zijn plek heeft binnen een gedeelde set van waarden. Niet de cultuur, godsdienst, geslacht, geaardheid of beperking staat centraal, maar de mens als persoon. En waar verschillen zichtbaar zijn, wordt op een pragmatische wijze gekeken of deze verschillen vanuit de gedeelde waarden, overbrugd kunnen worden. Waardoor men elkaar beter leert kennen en begrijpen, en op die manier samen de stad versterkt.

*“Laat je zien, luister naar
elkaar en begin bij jezelf”*

Samenvattend is het van belang om een visie op integratie te schrijven die als verhaal aansluit bij de voorgeschiedenis van Gouda en een samenbindende rol speelt. Zodat er meer ruimte wordt gegeven aan de stem van de meerderheid van inwoners in onze stad die vreedzaam wil samenleven en niet richting één van de twee polen ‘voor’ of ‘tegen’ de diverse samenleving geduwd wil worden.

5 Visie: het samenbindende verhaal van tolerant Gouda

Gouda is reeds eeuwenlang beroemd om haar diepgewortelde cultuur van religieuze verscheidenheid, tolerantie en verdraagzaamheid. Gouda is de stad waar de 16e eeuw de vrijdenker Dirk Volkertsz. Coornhert zijn toevlucht zocht én de stad waar de kritische filosoof en humanist Desiderius Erasmus woonde. Het feit dat de beeldenstorm aan Gouda voorbij is gegaan, toont ook de vreedzame wijze van samenleven die er toen al in de stad was. Gouda is nog steeds een mooie en fijne stad om te wonen, te werken en te leven. Daar waar maatschappelijke verhoudingen onder druk komen te staan, is permanente aandacht nodig voor zaken die zo belangrijk zijn voor de historie van deze stad als gelijkwaardigheid, vrijheid van meningsuiting, respect en tolerantie.

‘AUDITE ET ALTERAM PARTEM’

Deze Latijnse spreuk prijkt sinds eeuwen boven de ingang van het oude Stadhuis op de Markt en hangt nu ook in de raadzaal in het Huis van de Stad. Het betekent: *‘Luister ook naar de andere partij’* en gaat terug naar de tijd dat er in het stadhuis ook recht werd gesproken.

Gouda is een tolerante stad, waarin we niet naast elkaar leven maar met elkaar. Waarin we mensen niet uitsluiten, maar insluiten. Waarin iedereen kan meedoen en waarin iedereen ertoe doet. Waarin we respect hebben voor de ander en begrip hebben voor andermans etniciteit, beperking, geloofsovertuiging en seksuele geaardheid. We verwachten van elkaar dat iedereen in de stad naar vermogen actief is en de handen uit de mouwen steekt, de verantwoordelijkheid neemt en meedoet. En we spreken elkaar hier op aan.

Het is hierbij belangrijk om duidelijk te zijn over een aantal gemeenschappelijke waarden, die leidend zijn voor de manier waarop we onze stad willen inrichten en met elkaar willen omgaan. Centraal hierbij staan de begrippen

vrijheid en gelijkwaardigheid. Maar hand in hand daarmee gaan verantwoordelijkheid en verplichtingen, want als jij gebruik mag maken van de vrijheden in Gouda, hoort daarbij ook het besef dat die vrijheid eindigt op het moment dat de vrijheid van een ander wordt beperkt. Vrijheid betekent namelijk ook de verplichting om de ander ruimte te geven om ook van die vrijheid gebruik te maken. En de plicht om naar de ander om te zien en er voor elkaar te zijn.

*“Een beter Gouda
begint bij jezelf”*

Het is aan de gemeente om in het verwezenlijken van de visie het voortouw te nemen en acties te initiëren. Dit doet zij mede vanuit haar rol als hoeder van de grondwet, de rechtstaat en de democratie. Zo mag er niet getornd worden aan de principes van scheiding kerk en staat, de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen, van homo's en hetero's, de vrije meningsuiting en het beginsel dat een ieder in staat moet zijn in volle vrijheid zijn of haar eigen keuzes te maken, zonder beknot te worden of discriminerend tegenover een ander te zijn. We hebben het voorrecht in een samenleving te wonen waar een ieder zichzelf kan en mag zijn: progressief, conservatief, gelovig en ongelovig, homo en hetero, enzovoort. We mogen verschillend denken over religie, seksuele geaardheid, etniciteit, et cetera. En zoals gezegd, komt met deze rechten ook de plicht om zorgvuldig met deze vrijheid om te gaan. Dat kan het beste onder het motto: behandel de ander zoals je zelf behandeld wilt worden.

Met andere woorden: iedereen zal vanuit zijn of haar eigen identiteit en levensbeschouwing zich moeten voegen naar de beginselen van de democratische rechtsstaat. De overheid heeft de taak deze basisbeginselen van de samenleving te verdedigen en te handhaven. Vanuit deze basisbeginselen kunnen we gezamenlijk de samenleving verder inrichten en onze toekomst vormgeven. Een samenleving is immers per definitie niet statisch, maar verandert permanent.

*“We hebben meer
gemeen dan we denken”*

6 Van visie naar actie: welke taakvelden zijn van belang om aan te werken?

In de inleiding is aangegeven waarom het huidige Goudse college het onderwerp integratie zichtbaar op de Goudse agenda heeft willen zetten. Vervolgens is aangegeven op welke wijze het college hier mee aan de slag is geweest in het afgelopen jaar. Enerzijds door zaken in de praktijk te brengen en anderzijds door de stad te betrekken bij het onderwerp integratie en hierover vele gesprekken te voeren. Met het beschrijven van bovenstaande visie, is de ambitie om een leidraad te bieden voor de verdere stappen die we als stad en als gemeente moeten zetten om de integratie en het vreedzaam samenleven te bevorderen. Wat we in dit document daarom tot slot doen, is het benoemen van vijf mogelijke taakvelden die het fundament zijn voor het formuleren van ambities, doelstellingen en concrete activiteiten. De beschreven activiteiten sluiten aan bij de eerder beschreven problemen en bij de uitvoering zal gewerkt worden volgens de hierboven beschreven visie. Op die manier

*“Durf elkaar aan te
spreken op gedrag”*

wordt vanuit deze visie gericht gewerkt aan een meer inclusieve stad. Overigens zijn onderstaande taakvelden en activiteiten niet ‘in beton gegoten’, afhankelijk van nieuwe ontwikkelingen zal er waarschijnlijk tussentijds bijstelling nodig zijn. Het bevorderen van integratie en het tegengaan van discriminatie en uitsluiting

moet vooral gezien worden als een dynamisch proces. Om deze manier van werken samen met de stad voort te zetten, is het voorstel om eind 2018 nogmaals een stadsbrede conferentie aan dit onderwerp te wijden.

De vijf taakvelden:

1. Arbeidsparticipatie, vrijwilligerswerk, stages en werk
2. Scholing en taal
3. Integratie in buurt en wijk
4. Bestrijding discriminatie
5. Goudse manieren

6A. Arbeidsparticipatie, vrijwilligerswerk, stages en werk

Arbeidsparticipatie is de belangrijkste sleutel tot integratie. Als je het gevoel of de ervaring hebt dat je niet mee kunt of mag doen in de samenleving, schept dat een onnodige afstand tot die samenleving. Of dat nu komt doordat je een beperking hebt, een niet-westerse afkomst hebt of een bepaalde seksuele geaardheid hebt.

De arbeidsmarkt is dé plek om volwaardig te participeren en de talenten van de stad en de eigen talenten zo goed mogelijk te benutten. Vrijwilligerswerk of het opdoen van werkervaring en stage kan een belangrijke opstap zijn hierbij. Het is belangrijk dat hier zo vroeg mogelijk mee wordt begonnen. Het waarborgen van eerlijke kansen en gelijke behandeling voor een ieder blijft een belangrijk aandachtspunt.

Richtinggevende concrete activiteiten:

- De lijn van het *'Actieplan tegengaan van discriminatie en verbetering maatschappelijke verhoudingen'* voortzetten. In het actieplan staan onder andere activiteiten beschreven die bijdragen aan een sluitende aanpak bestrijding jeugdwerkloosheid en het creëren van voldoende stageplekken en leerbanen, bijvoorbeeld voor Marokkaans-Nederlandse jongeren die hier problemen mee ervaren. Dit doet de gemeente samen met lokale en regionale partners, zoals het UWV, RMC (leerplicht), SBB, (Samenwerking Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven) en onderwijs- en werkgeversorganisaties.
- Bij vestiging van nieuwkomers in Gouda direct (liefst op de eerste dag) een intake organiseren op het gebied van werk of andere mogelijkheden om te participeren;
- Toeleiden van nieuwkomers naar werk, vrijwilligerswerk of stages, zodat voor aanvang van de inburgeringscursus hiermee begonnen kan worden;
- Oprichten van een taskforce met het Goudse bedrijfsleven en de betrokken organisaties, waaronder Vluchtelingenwerk, om bovenstaande ambities m.b.t. nieuwkomers te verwezenlijken.
- Intensivering van de uitvoering van het VN-verdrag voor mensen met een beperking, in samenwerking met de organisaties en vrijwilligers van mensen met een beperking. Dit verdrag beschrijft helder wat de uitgangspunten zijn, zoals 'autonoom leven' en 'nothing about us without us.' Hierbij kijkt de gemeente Gouda ook naar de toegankelijkheid van haar eigen gebouwen en de openbare ruimte.
- Gericht aandacht besteden aan de groep Gouwenars met een psychische beperking, zoals (voormalig) psychiatrische patiënten.

6B. Scholing en taal

Taal is de verbinding tussen persoon en samenleving. En de school is de plek waar je als kind leert te verhouden tot 'de ander'. Het is daarom van belang dat de Nederlandse taal in onze stad door iedereen goed beheerst wordt. Zo voorkom je onduidelijkheden en onbegrip van anderen en het bevordert alle vormen van communicatie tussen inwoners. Het levert echter niet alleen sociale voordelen op, ook op economisch gebied is een groter rendement te behalen dan wanneer de Nederlandse taal niet goed wordt beheerst. In Nederland is nog veel laaggeletterdheid, onder alle groepen in de samenleving. De komende jaren is er extra aandacht nodig om deze inwoners zo snel en efficiënt mogelijk te laten participeren aan en te integreren in de Goudse samenleving door het geven en uitbreiden van laagdrempelige en kwalitatief goede taallessen.

"Gouda, de meest toegankelijke en inclusieve stad in praktijk en beleid"

Richtinggevende concrete activiteiten:

- Uitbreiden van laagdrempelige en kwalitatieve taallessen aan inwoners conform het gesloten 'Taalakkoord';
- Bij vestiging van nieuwkomers in Gouda direct taalonderwijs aanbieden;
- Bij onvoldoende resultaat op het gebied van arbeidsparticipatie of taalbeheersing; passende maatregelen nemen (zowel helpend zoals met scholing, als sanctionerend waar nodig).

De eerste 100 statushouders hebben een Participatieverklaring in de raadzaal van HvdS getekend, 22 juni 2017

6C. Integratie in buurt en wijk

Er zijn in Gouda tal van initiatieven, activiteiten, organisaties en inwoners die allen hun steentje bijdragen aan een betere samenleving. Dagelijks spannen inwoners, professionals, wijkteams, bedrijven, zorginstellingen, scholen en de gemeente zich in om het samenleven in de stad te verbeteren. Of dat nu is door de organisatie van ontmoetingsactiviteiten zoals de ontmoetingsdag in Gouda Noord of door het maken van 'spelregels' over hoe we op een pleintje met elkaar omgaan, of op een van de honderd andere manieren waarop dit gebeurt. Het is zaak juist

"In Gouda groeten we elkaar; Gouda is gaaf"

deze activiteiten en organisaties waar nodig te versterken en bij elkaar te brengen. Uit de conferentie is namelijk gebleken dat er onvoldoende kennis is van 'wat er allemaal al is' in Gouda en wie daarbij betrokken en actief zijn. Het verstrekken van informatie is van belang en kan de betrokkenheid en (al dan niet laagdrempelige)

participatie van inwoners versterken. Informatie voor en gericht op alle Goudse inwoners zorgt voor meer betrokkenheid bij de diverse stad die Gouda is.

Die betrokkenheid van inwoners zou ook vergroot kunnen worden door het meer faciliteren van voor een ieder toegankelijke activiteiten en evenementen. Door middel van samenwerking leer je elkaar kennen, verbindingen te maken, en elkaar te accepteren. De Stichting Gouwe Dialoog zegt hierover:

‘Het organiseren van gezamenlijke activiteiten, zoals ontmoetingen tijdens open dagen van moskeeën en kerken, het beoefenen van sport, muziek, gezamenlijke maaltijden en/of andere culturele activiteiten, zijn de kern om bruggen te slaan met als gevolg meer onderling contact, respect, begrip en acceptatie van verschillen.’

Richtinggevende concrete activiteiten:

- Het faciliteren van (laagdrempelige) communicatiemiddelen, zodat betrokken mensen en de organisaties die een rol hebben gespeeld bij de organisatie van de conferentie ‘samen Gouda’ gemakkelijker in contact kunnen komen met elkaar; bv. in de vorm van facebook groepen;
- Het creëren van een terugkerende ‘beursvloer’ van maatschappelijke activiteiten, website, sociale media, een speciale gemeentepagina, e.d.;
- Het stimuleren en faciliteren van laagdrempelige projecten, activiteiten en evenementen. Zoals het organiseren van gezamenlijke projecten en/of een platform met en door kinderen en/of jongeren van verschillende scholen en achtergronden. Of het laagdrempelig mogelijk maken van culturele activiteiten (muziek, theater) voor kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen ter stimulering van de persoonlijke ontwikkeling
- Samenwerking bevorderen tussen bedrijven, vrijwilligers en organisaties zoals wijkteams en sociale teams om participatie bij inwoners te stimuleren en een meer ondersteunde factor te zijn voor inwoners die niet kunnen participeren vanwege een beperkte zelfredzaamheid en/of beperkt netwerk. Participatie gaat hand in hand met integratie.

6D Bestrijding discriminatie

Er is een sterke samenhang tussen het bevorderen van integratie en het tegengaan van discriminatie, daarom worden deze beide zaken aan elkaar verbonden. De lijn van het ‘Actieplan tegengaan van discriminatie en verbetering maatschappelijke verhoudingen’ wordt dan ook voortgezet. Extra aandacht wordt gevraagd voor voortzetting van de Goudse deelname aan de campagne ‘zet een streep door discriminatie’.

6E. Goudse manieren

Aandacht voor sociale omgangsvormen, voor normen en waarden, in Gouda hebben we daar in 2003 en 2004 ervaring mee opgedaan via de ‘Goudse Stadsregels’. Recent is de suggestie om hier op een eigentijdse wijze een vervolg aan te geven gedaan in diverse stadsgesprekken, waaronder de Gouwe Dialoog en de conferentie ‘Samen Gouda’. Hierbij werd opgemerkt dat het stadsbreed, vrolijk én met humor zou moeten worden aangepakt. Maar een ding is zeker: er is in Gouda ruimschoots draagvlak

*"Wie de dialoog zoekt,
verschilt niet van een
ander"*

aanwezig voor het voeren van gesprekken over de 'Goudse manieren' voor en door 'de stad' (overigens is deze titel momenteel een werktitel, die bij de verdere uitwerking ook vervangen zou kunnen worden door een andere).

Richtinggevende concrete activiteiten:

- Organiseer vanuit de gemeente een dialoogtraject om op scholen, in sportclubs en op andere openbaar toegankelijke plekken de discussie aan te zwengelen over omgangsvormen. Wat zijn nu eigenlijk de 'Goudse manieren' en wat vinden we daarvan? Deze discussie kan gaan over hoe we in Gouda met elkaar om willen gaan en hoe we dat niet willen. Wat gaat er goed en waar zijn we trots op? Richt je hierbij bovenal op de 'zwijgende meerderheid', die graag vreedzaam wil samenleven en op zoek is naar manieren om dat zo goed mogelijk te doen;
- Draag zorg voor een eigentijdse beschrijving van de 'Goudse manieren'; verfrissend, verbindend, modern.

"Samen Gouda ... Ik kan me geen betere naam bedenken voor een bijeenkomst als deze over het thema 'integratie'. Integratie lijkt in de loop der jaren een wat moeizaam en verwarrend begrip geworden, waaronder menigeen iets anders verstaat dan de ander én waarover de meningen behoorlijk kunnen verschillen. Dat laatste is overigens niet erg, dat hoort juist in een vrije en diverse maatschappij. Maar 'Samen Gouda' klinkt beter, want samenleven doen we tenslotte allemaal! 'Samen Gouda' straalt realisme én positiviteit uit. 'Samen Gouda' slaat ook op de organisatie van deze conferentie, die voorbereid is door maatschappelijk actieve organisaties uit de stad in samenwerking met de gemeente. En zo hoort het ook." (Burgemeester Milo Schoenmaker op de conferentie 'Samen Gouda. 14-11-2017)